

bili na dnevnem redu družinski prepri. Na domu oženjeni sin Franc Smodiš se je pogostokrat sprl s svojo 72letno materjo Ano. Dne 29. septembra letos je prišlo med materjo ter sinom do prepira v kleti. Jezi udani sin je stekel po puško, ustrelil mater in se je nato sam javil orožnikom. Dne 14. novembra se je zagovarjal obtoženi ubijalec pred mariborskimi sodniki, da je imel v kleti spravljeno puško, je hotel orožje odnesti drugam, a se mu je sprožila in je zadel naboj po nesreči mater. Franc Smodiš je bil obsojen na triletno ječo.

Žalostna bilanca fantovskega pretepa. V Prvencih pri Ptujju so se v noči sprli in stekli fantje iz raznih krajev. Po pretepu so obležali trije tako močno ranjeni, da so jih morali spraviti v bolnico v Ptujju, ker imajo od nožev in sekir prizadane rane in poškodbe.

Vlom. V noči od 15. na 16. novembra je bil izvršen vlom v trgovino Leopolda Brudermanna v Slovenskih Konjicah. Vlomilec je odnesel precej manufakturnega blaga in tobaka.

Žalostna posledica družinskega prepira in pretepa. V Št. Janžu v občini Teharje imata posest 77letni Tomaž Vádec in njegova 71letna žena. Pri starih je živel tudi 22letni sin Matevž. Oče in sin sta se najprej sprla, nato sta se še zgrabila in padla oba na tla. Ko je videla mati ravs in kavs, je odbrzela v hlev po železne grablje in je lopnila z njimi svojega moža Tomaža dvakrat po glavi. Udarjeni se je onesvestil in podlegel pretresu možganov. Orožniki so zaprli mater in sina.

Vlomilci na delu. Neznanci so vlomili pri Sv. Križu pri Rogaški Slatini v trgovino Jakoba Grilca. Odnegli so blaga za 10.000 Din. Isto noč in isti uzmoviči so poskušali vlom v usnjarno trgovca Straška pri Sv. Križu. Vsled ropota se je lastnik prebudil in je prepodil lopove s strelom. Strašku so odnesli le nekaj kož.

Radi kokošjega prepira ubil soseda. Anton Primožič, 55letni posestnik v

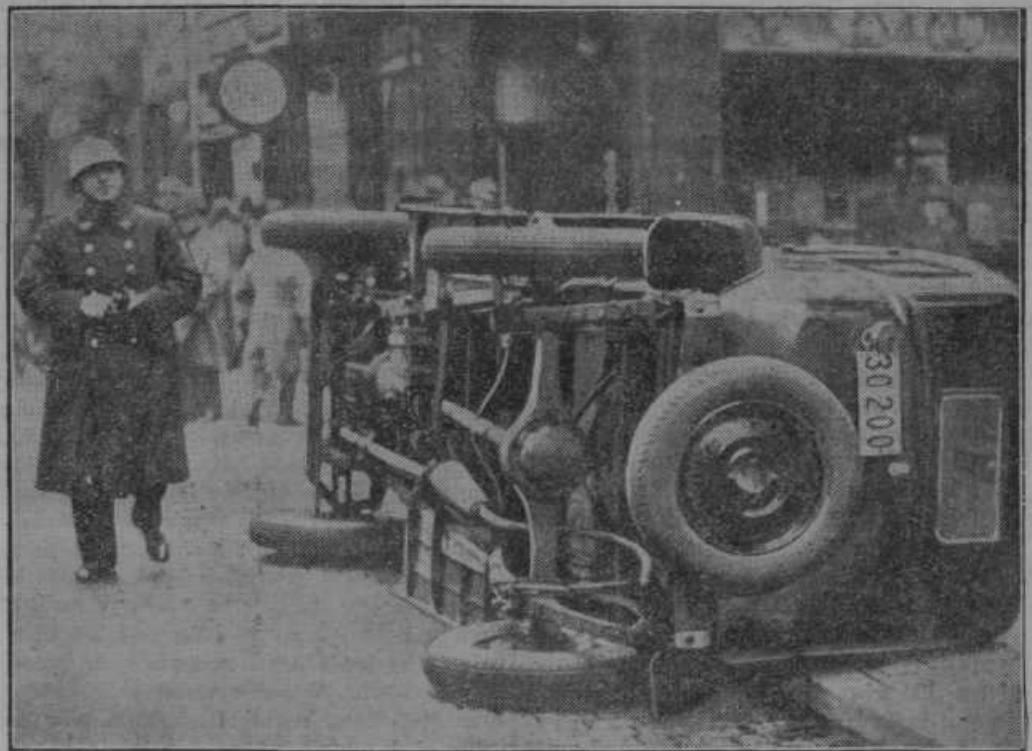
Podslivnici pri Cerknici na Kranjskem, je udaril letos dne 6. avgusta med preprirom soseda Jožefa Primožiča z motiko po glavi, da mu je prebil lobanjo in je udarjeni podlegel poškodbi dne 16. avgusta v ljubljanski bolnici. Soseda se nista razumela zaradi kokoši, ki so prehajale z enega dvorišča na drugega. Omenjeni uboj je obravnavalo ljubljansko sodišče dne 14. novembra in je bil Anton Primožič obsojen radi uboja v razburjenosti na 1 leto in 6 mesecev strogega zopora.

Štiri strele iz različnih smeri je dobil posestnikov sin Miha Kostrevec iz Briške vasi pri Št. Jerneju na Dolenjskem. Težko ranjenega so spravili v bolnico usmiljenih bratov v Kandolji p. Novem mestu.

Slovenska Krajina.

IZ VELIKE PRLEKIJE.

O Prlekiji se je že mnogo govorilo in pisalo. Knjige iz leta 1850 in okoli potegujejo njeno mejo do Sv. Urbana pri Ptujju, segala pa je deloma tudi do reke Drave pod Vurbergom. Njen vzhod in začetek je bil nekje v Medžimurju. Njena južna soseda je bila Lükova dežela. Ime Prlekije ne pride od vzhodno-slovenskega narečja vobče, ampak od besede »prle«. Prle, to Prleka da, ne pa: ša, šo, šou, išo itd. Kakor je Štokavec od što, Kajkavec od kaj, tako je Prlek od prle. Kdor govori prejt, ali se podpiše Perlek, ta je pravi Prlek nejl Mala Nedelja je gospodovalka Male Prlekije. Velika Prlekija pa je na severni strani Mure. Cele Prekmurje govori in

V belgijski prestolici v Brüsslu so stavkali avtotakslerji. Stavkarji so enostavno preobrnilli avtomobile onih šoferjev, ki se niso hoteli udeležiti stavke.

Rodovitnost plevela.

Boj proti plevelu, ki odvzema koristnim rastlinam luč in tla, je eden izmed osnovnih pogojev razumnega obdelovanja zemlje. Ta boj je potreben že zato, ker kaže plevel takšno rodovitnost, kakršne koristne rastline niti od daleč ne morejo razviti. Za primer vzemimo zlatico, ki požene skoraj 3000 cvetnih glav, v njih pa po 340 plodov, kar daje letno kakšnih 800 tisoč semen od same rastline. Regrat ima v vsakem semenskem mešičku kakšnih 300 semen. Ker razvije vsaka rastlina letno najmanj 10 semenskih mešičkov, daje najmanj 3000 semen. Marjetica razvije kakšnih 12.000 semen.

Januš Golec:

Lov na zaklade.

Ljudska povest po zapiskih rajnega prijatelja.

Dalje.

Zaročenki sem zaupal, da moram po pogodbi še enkrat na iskanje zakopanih ter skritih zakladov. Cilj tretje ekspedicije je primeroma bližju in brez vsakih predvidenih nevarnosti. Zaslugek pri tretji ter zadnji ekspediciji bode povzdignil moje dosedanje precejšnje premoženje toliko, da se bom lahko celo odmerjeno mi življenje posvetil družini brez izvrševanja inženerskega poklica.

Prihodnje leto, koj po vrnitvi s tretjega potovanja, ki bo mogoče trajalo samo par tednov, bo poroka, ženitovanjsko potovanje in uživanje krščanske ljubezni v družini, kateri ne bo treba skrbeti, kaj bo jutri.

Moja ljuba je bila zadovoljna s predloženim načrtom, saj si ji je obetalo blagostanje, kakor malokateri v hudih povojnih časih.

III. del.

Marca leta 1927 bi nas naj popeljala družbena jahta »George Washington« proti skriva-

liščem ter najdiščem novih zlatih zakladov na Cocos-otočju. Par mesecev pred odhodom smo se morali poučiti, kaj da hočemo odkriti in kako ozadje ima zagonetno bogastvo. Družba je zbrala ter nam predložila vso znano gradivo, ki se je le količkaj nanašalo na zadevo z zlatim zakladom na Cocos otokih.

V naslednjem hočem tudi jaz podati kratek pregled vsega, kar je potrebno za boljše razumevanje naše tretje ekspedicije, ki bi naj tvorila zaključek mojih raziskovalnih potovanj in bi naj kronala moj vstop v srečo družinskega življenja.

Blizu sto let je minulo, odkar je šel v zgubo zaklad južnoameriške države Peru. Mnogo ekspedicij je bilo odposlanih, da bi izsledile to premoženje, a uspeh je izostal.

Leta 1831 je izbruhnila v Peru vstaja, ki je po južnoameriških republikah bolj vsakdanja prikazen.

Vojaški upravitelj peruanskega glavnega mesta Lima, katerega so stiskali revolucionarji, je pustil naložiti ogromni državni zaklad brezmejne vrednosti v noči ter megli na ladjo »Mary Dier«. Kapitan ladje Thompson je prejel od upravitelja zapečaten ovoj, katerega je smel od-

piše prle, ali pa le z majhnimi izpremembami, nikdar pa: pred ali prej. Sobota je vladarica Velike Prlekije. Kakor povzamemo po novjšem tisku, prebiva toder 100.000 ljudi: domačini, cigani, prišleki, apostoli in romarji, ki so menda najzadnji marš, ako še jih več ne natiskajo. Tem romarjem pa se je dalo tudi zahtevano ravnanje v Veliki Prlekiji: tukaj da je narod, ki s pesnico udarpi po lažeh tistih, ki bi radi lagali, da domačini zahtevajo več pravic za sebe, kakor za prišleke. Dopisnik pa pravim, da ni treba pesnice, ker teh laži ni. Dalje se piše, da neki tisti apostoli v Veliki Prlekiji v 15 letih vladanja niso mogli doseči, da bi jim narod veroval: Jugoslavija je naše odrešenje. Dopisnik pa sem mnenja, da take izmišljenosti zanikajo naše osvobojenje in naše ujedinjenje. Pri nas gotovo velika večina veruje, da je Jugoslavija naše odrešenje in zna, da drugi ne bi bili naše odrešenje. Rabski Slovenci, ki so ostali pod Ogrri, nam pravijo, da smo blaženi, ki smo v Jugoslaviji.

»LJUDSKA PRAVICA.«

Pred kratkim je začel izhajati pri nas nov časopis »Ljudska pravica«. — List hoče biti namenjen v prvi vrsti našemu kmetu in delavcu, ki preživljata hude čase gospodarske stiske in nujno potrebujeta pomoči in nasveta. Čuti se, da je naš človek brez dobrega in njemu primerne lista. To vrzel je hotel izpolniti novoustanovljeni časnik »Ljudska pravica«, kar je skušal pred leti »Novi čas«, ki je pa bil kmalu — potem, ko je zašel v revolucionarno smer — od oblasti prepovedan.

Pomagati našemu kmetu in delavcu, to bi naj bil glavni cilj novega časnika. To je vse lepo in prav, nastane pa vprašanje, kako hoče novi list izpolnjevati svojo nalogo. Iz dosedanje vsebine in sodelavcev smemo upravičeno sklepati da sledi ta list v svetovno-nazornem

pregledu »Našemu času«. Tako med drugim hudo napada špansko vlado, ki je s silo zatrla upor španskih delavcev, ki so bili nahujskani od komunističnih vodij in podpirani iz Moskve. Tega novi list ne pove in ravno tako molči, da so ti uporni delavci v prvi vrsti morili duhovnike, skrunjali in podirali cerkve in samostane, da so meso ubitih duhovnikov postavljali v izložbe in ga prodajali za »svinjsko« meso itd. Kruto napada »Ljudska pravica« špansko vlado, ki je tako početje zatrla ter krivce primerno kaznovala. Dalje zdaj lahko sodite sami!

Kmetje in delavci! Bodite previdni! List, ki odobrava preganjanje kristjanov pod krinko delavskih pravic, ni vreden, da bi ga brali in razširjali! Berite in podpirajte rajši krščanske liste, ki tudi obsojajo vse, kar se vam slabega zgodi, ki vam pomagajo še bolj v vaših težavah in nadlogah, a vam ne trgajo iz vaših src vere in ne netijo sovraštva do Cerkve.

Berite in širite »Slovenskega gospodarja« med našim ljudstvom, v njem potožite svoje težave in on vam bo radevolje dajal nasvete in pouk v vseh vaših težavah! J. Š.

Resnici na ljubo! Dr. Sonc, ki je zdravil bolnike v Odrancih, je poslal svojemu šefu v Ljubljano poročilo, v katerem med drugim pravi, da so hiše v Prekmurju iz blata in slame, da je v istem prostoru kuhinja, spalnica in hlev, da so povsod ilovnata tla, da kot prehrana velja le koruza, da je preveč komarjev, muh itd. (To poročilo je prineslo »Jutro.«) G. doktor, veliko krivico ste nam storili. Kdor je bil že kdaj v Slovenski Krajini, se čudi takšnemu poročilu. Pridite še enkrat v našo Krajino in bova šla od vasi do vasi, od hiše do hiše in se boste sami prepričali, da ste nam krivico storili. V naših vaseh s 100—150 hišnimi številkami res dobite kakšno hišo iz zemlje, ki je pa ne boste od daleč ločili od zidane, Vaše poročilo pa dela vtis, kakor da bi bile vse hiše iz blata in slame. Po Vašem poročilu izgleda, kakor da bi mi marsikod mir-

no spali ob kaki kravi ali svinji. Pravite, da je marsikod tako. Bil sem skoraj že v vseh naših vaseh, a kaj takega še nisem videl. Ne smelo bi se trditi, da je to marsikod, četudi bi kaj takega kje videli, pa sem prepričan, da takih prilik v naši Krajini ni. Iz opisa v »Jutru« sem dobil vtis, da poročate za celo Prekmurje. Za prehrano služi baje le koruza, ker vse druge pridelke prodajo. Tudi to ne odgovarja splošno dejanskemu stanju. Veliko koruze je res v krajih med Hotizo in Dokležovjem, pa tudi v teh vaseh služi kot prehrana: pšenica, rž, fižol, ajda, proso, krompir in seveda tudi meso ter koruza. Na takozvanem Ravenskem (okrog Sobote) pa naši kmetje pridelajo toliko pšenice, da je v mnogoterih krajih ni toliko videti. In tukaj res pšenico prodajajo, ker je vse ne morejo porabiti, koruza pa v teh krajih služi predvsem kot živinsko krmilo. Hodil sem kot dijak v mnogih krajih Dravske banovine in v več krajih videl kruh, katerega naš kmet ne bi postavil na mizo. Tudi tla niso povsod ilovnata (zunaj na polju že), komarjev pa je tudi drugod dovolj. Kdor se ni bil pri nas in je čital Vaše poročilo, dobiva vtis, da stanujemo in živimo kakor na albanski meji. Naše razmere, pravite, da se niti ne dajo primerjati gorenjskim. Nismo bogataši, ni nas sram priznati, da nas revščina teži, čeprav plačujemo zelo veliko davka. Če ste na Gorenjskem na boljšem, blagor vam! Pri nas bode res treba še marsikaj storiti v zdravstvenem oziru, pa ravno tako tudi marsikod drugje v naši banovini.

Pozabljenost. Nekateri so pozabili čestitati ob neki priliki, ali pa niso hoteli. Vsi ti zamudniki so dobili v podpis čestitko, ki jo naj vrnejo na označen naslov. Želimo le, da bi se dosti teh podpisov nabralo.

Turnišče. Časopisi so prinesli novico, da bo prišla k nam učiteljica gđc. Zahnfuchs Julija od Sv. Ane v Slov. goricah. Toda gđc. Zahnfuchs k nam ne bo in, kakor čujemo, je nastopila že svoje službeno mesto na Hotizi. — Med našim učiteljstvom spleh ni bilo letos nobene spremembe.

Turnišče. Odkar se je izvršila regulacija rečice Ledave, čutijo naši travniki po leti precejšnjo sušo in na jesen, ko nastopa obilica dežja, se kaj kmalu preplavijo z vodo. Tako

preti šele daleč na odprtem morju. Zavitek je vseboval natančna navodila glede cilja ladje in varnostnih odredb, katere bi naj ukrenil kapitan v zaščito zaklada.

Kapitan Thompson je bil hraber morski medved in eden najbolj zanesljivih mož v službi peruanske republike. Svojo nesebičnost je že bil dokazal v najbolj nevarnih položajih. V tem slučaju je bila skušnjava prevelika. Kepe zlata so se nahajale v njegovi neomejeni oblasti. Vlada, ki mu je bila izročila v varstvo zaklad, se je nahajala v obupnem boju za obstoj. Vsaka ura bi jo bila lahko strmoglavila ter uvedla dolgovozne nemire, kojih izid je bil negotov.

Thompson se je odločil po dolgem oklevanju, da bo postopal v tem slučaju na svojo lastno pest. Dal je povelje, naj zajadra ladja v smeri proti Cocos-otočju (v Tihem Oceanu, ne daleč od severno-zapadne obale Južne Amerike). V majhnem zalivu omenjenih otokov se je usidrala jadrnica. Državni zaklad so prenesli na kopno in ga zakopali med razvaline starodavnega svelišča.

Na nadaljni vožnji je obstreljevala Thompsonovo ladjo »Mary Dier« francoska križarka »Espeigle« in jo je tudi potopila. Kapitan Thompson je ušel smrti v zadnjem trenutku. Francozi niso izročili ujetnika peruanskim oblastem, ho-

teli so izrabiti zase ugodno priliko in se polastiti zaklada.

Francoska bojna ladja s Thompsonom na krovu je pristala pri Cocos-otokih. Kapitan bi naj pokazal kraj, kjer je tičal zakopani zaklad.

Thompson je že bil v obupnem položaju. Na nepojasnen način se mu je posrečilo, da je prekanil stražo. Ušel je s tremi mornarji od posadke francoske križarke v majhnem čolnu. Obljubil je, da bo delil zlato z begunci. Da bi pa lahko dvignili težke in z zlatom napolnjene zaboje, za ta posel je bila potrebna cela ekspedicija.

Kapitan Thompson in tovariši so se zatekli po dolgotrajnem tavanju na Angleško. Nekaj let so se morali skrivati, ker so bili ožigosani kot dezertjerji od peruanske in francoske oblasti. Še le po preteku 23 let se je upal Thompson na Cocos-otoke v spremstvu z nekim Kastingom, ki je bil v posesti trijambornika. Usoda je hotela, da se je potopila ladja v Atlantskem Oceanu z vsem, kar je bilo na njej.

Minula so desetletja. Vse osebe, ki so se bile udeležile vožnje kapitana Thompsona na »Mary Dier«, so že bile pomrle. Nobeden človek ni več znal za kraj, na katerem je bil zakopan zaklad države Peru. Životarilo je o zadevi edino ustno izročilo. Mornarji vseh narodnosti so si med se-

rutica 30.000, osat 190 tisoč itd. Gorje, če bi iz vsakega teh semen nastala nova rastlina, ali če bi človek neprestano ne pulil škodljivih zeli!

Tranost jajče lupina.

Pred zdobljivostjo jajc imajo ljudje običajno največji strah in ravnaajo z njimi kolikor se da obzirno in previdno. A ta bojazen je v bistvu krivična, kajti jajčna lupina je v primeri s svojo tankostjo pravi čudež trdnosti. Jajce prenese dosti, če ga ne mečeš naravnost v steno. — V znanstveni delavnici so jajce izpihali in prazno lupino, ki so jo postavili pokonci, so obtežili. Držala se je kaj krepko, ker se je zdro-

so tudi sedaj travniki v bereku ob banovinski cesti pod vodo. Poleti se je večkrat čulo, da se bodo napravile primerne namakalne priprave za travnike, kar bi se lahko izvedlo ob Stari in Novi Ledavi in sicer ne z velikimi stroški. Vsekakor bi bilo želeli, da bi se načrt za namakanje tudi izvedel, kar bi bilo ogromnega pomena za naše travništvo.

Turnišče. Letošnji sejmi prihajajo h koncu in s tem tudi sezona za naše čevljarске mojstre. Čevljarška obrt je pri nas že od nekdaj razvita in se opravlja poleg kmečkega gospodarstva. Letašnja jesen je bila sicer našim čevljarjem nekoliko bolj naklonjena kakor lansko in predlansko leto, vendar pa dobiček

ni velik, ker je cena čevljev zelo nizka in potreben material razmeroma drag. Veliko škode dela zlasti čevljarjem tvrdka Bata. Precej obrtnikov je svoje obrte lansko leto odpovedalo, ker pri nas ni čevljarških mojstrov, ki bi se bavili izključno le s čevljarstvom, temveč tudi s poljedelstvom, in ker so bili davki razmeroma previsoki.

Turnišče. V sredo dne 14. novembra zvečer smo opazovali zanimiv nebeški pojav. V precejšnji oddaljenosti od meseca se je stvoril širok kolobar. Ljudje pravijo, da se taki kolobarji okrog meseca naredijo redno kot znak za vetrovje.

Ob naši 25 letnici.

Fr. Tanjšek, št. Andraž pri Vel.

Četrto stoletje. To je doba, ki prinese mnogotere spremembe tako v življenju posameznika kakor skupnosti. Če se ozremo nazaj v dobo zadnjih 25 let, vidimo, koliko se je spremenilo v tem času. Bila je to doba, ki je dala svetu povsem drugo lice: izginile so stare meje in države, na mesto njih so stopile nove. Med človeštvom so se pojavili novi nazori in nove sile, ki so popolnoma preobrazile svet. Tudi v društvenem življenju se je mnogo spremenilo; pojavila so se nova načela, nov način delovanja na prosvetnem polju.

Ko je bila v predvojni dobi narodna stiska na višku, ko je grozila nevarnost, da val nemštva in nemškutarstva preplavi celo našo deželo, se je naša mladina pod vodstvom svojih voditeljev začela združevati v obrambnih organizacijah, da zajezi pogubonosni val nemške osvajačnosti. Povsod po deželi so se začela snovati izobraževalna društva, ki so v teku let izvršila velikansko narodno-obrambno delo, čigar uspehi bodo segali v pozne rodove.

Tako je pred 25 leti želja, ustanoviti izobraževalno društvo, vzniknila tudi pri nas. Zadevo so vzeli v roke resni moške, ki so kmalu zbrali okrog sebe mladino, katera je bila vsa navdušena za to idejo. Pravila novega društva so bila predložena dne 13. oktobra 1909 v odobrenje takratnemu deželnemu namestništvu v Gradcu, ki jih je z odlokom z dne 28. oktobra istega leta potrdilo. Naša mladina se je z navdušenjem lotila dela; posamezniki so kar tekmovali v delu med seboj. Vršila so se predavanja gospodarskega, prosvetnega in narodnostnega značaja ter igre, prešinjene vse s krščanskim in slovenskim duhom, pri katerih so se naši mladi posebno radi udeleževali. Pri tem so se v nemali za slovenske svetinje: za vero očetov, za naš materni jezik, za slovensko narodnost, za naše narodne šege in običaje. Društvo si je ustanovilo lastno knjižnico, ki je bila ena prvih v okolici ter nudila članom mnogovrstnega čtiva ter tako izpodrinila šund, ki se je ljudem ponujal ter se ponuja od raznih strani.

Nastopila so leta strahote, ki tudi našemu društvu niso prizanesla. Vsi najboljši voditelji in člani so odšli na bojna polja. Poprej tako živahno društvo je sedaj samo še životarilo. Kar je še bilo ljudi doma, so imeli druge brige in skrbi; zato ni čudno, da ni nihče

imel več veselja do društvenega dela. Pa tudi to je minilo. Končala se je svetovna vojna, znašli smo se v svobodni narodni državi. Vrnili so se domov moške in fantje, toda ne vsi. Mnogi so našli v tujini svoj grob. Kar pa jih je prišlo, so se z vneemo lotili dela, tako da se je društvo kmalu živahno razgibalo in je število članstva zopet naraslo do predvojne višine.

Sredi leta 1926 se je na izrednem občnem zboru sklenilo, da se društvena pravila nekoliko spremenijo. Nova pravila je bivše veliko županstvo v Mariboru z odlokom z dne 18. sept. 1926 potrdilo. Od takrat nosi društvo naziv: »Katoliško prosvetno društvo«. Delovanje prenovljenega društva se je razširilo, ojačilo in poglobilo. Zgradilo si je društveni dom, ki je bil odslej središče vsega delovanja.

Prišel je usodni 17. februar leta 1933, ko je med drugimi tudi naše društvo prejelo dekret, da se razpušča. Ali že dober mesec zatem dne 23. marca je bil ta odlok razveljavljen in društvo zopet upostavljeno. Veselje naše mladine je bilo nepopisno. Saj je dobila nazaj organizacijo, v kateri je popolnoma sama odločevala, v kateri je res z veseljem in srčnim čutom delovala.

V 25. obletnici smo. Ko gledamo nazaj v preteklost, vidimo, da more naše društvo biti ponosno na uspehe, ki jih je doseglo v dobi 25letnega delovanja. Vedno so imeli vodstvo v rokah ljudje, ki so bili prešinjani s prosvetno vneemo, ki se niso ustrašili nobenih zaprek in težav, ki so krepko hodili po poti, katera vodi do uresničenja naših idej. Mnogo od njih že v miru počiva, mnogira izmed njih že čas beli njih lase, toda še vedno jih zanima delo za izobrazbo naslednikov, še vedno pazijo zasledujejo delo sedanje mladine. Čast tem našim pionirjem! Mladina je ponosna na vas! V vas vidi svoje vzornike! Zato vam ob 25letnici društva prisega, da hoče zvesto hoditi po poti, ki ste jo vi

bila šele pri obtežbi 36 do 38 funtov (1 funt je pol kg). Tudi proti pritisku od znotraj je jajčna lupina izredno odporna. Pri tem poskusu so uvedli v prazno lupino skozi majhno luknjo gumijast balon, napolnili so ga od zunaj z vodo in stopnjevali pritisk čedalje bolj. Lupina je vzdržala pritisk do 5 funtov na 1 kv. cm. Proti zunanemu vodnemu pritisku je bila še odpornejša. Zdrobila se je šele pri pritisku 30 do 37 atmosfer.

Največji toplomer.

Največji svetilni toplomer sveta imajo v Parizu na Eifflovem stolpu med obema številnicama ondote ure v višini 16 m nad zem-

boj pripovedovali o ogromnem bogastvu, ki počiva pod zemljo na Cocos-otokih.

Leta 1894 so zašli slučajno nekateri dokumenti iz posesti kapitana Thompsona, nanašajoč se na bajni zaklad, v roke poveljnika Cursona Hove. Odpremil je ekspedicijo na omenjene otoke, a se je vrnila brez uspeha. Vse ostale ekspedicije, ki so še sledile, so bile zastonj.

Že po vojni se je odpeljal na Cocos-otoko angleški športnik Campbell. Pogledal je v papirje kapitana Thompsona na jahti »Aventress«. Kakor vsi njegovi predniki, tudi Campbell ni imel sreče.

Čuden je doživljal, katerega beleži Campbell nekaj mesecev za tem, ko se je bil vrnil po brezuspešnem iskanju. S potovanja na Cocos-otoko je prinesel seboj kovinast prstan in eno lopato. Ta dva predmeta je našel na otoku, ko je iskal zaklad. Najbrž sta prstan ter na pol od rje razjedena lopata z ladje »Mary Dier«, ki je bila pripeljala svoj čas peruansko zlato na otočje. Ko je pokazal Malcolm Campbell najdnino čarovnici, mu je ta takoj povedala, da sta z otoka v Oceanu in sta bila v rabi pred 100 leti ob priliki zakopavanja zaklada. Čarodejka Pollok je popisala natanko otok, čeravno se ji niti sanjalo ni, za katero zadevo gre.

Malcolma Campbella, svetovno znanega avtomobilnega dirkača, je spremljalo več let hrepenenje: odkriti zaklad na Cocos-otočju. Zagrebel se je v zemljevide ter potopisne knjige, da bi zadel na kraj, na katerem so zakopali Thompsonovi uporniki plen njihove nezvestobe napram domovini.

Že pred 50 leti so zvedeli raziskovalci o popisu, kako ter približno kje bi se naj skrivai zaklad.

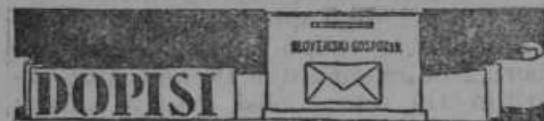
Admiral Palliser je oskrbel posebno ekspedicijo, ki se je ukvarjala z odkritjem. Ob tej priliki so dognali, da so bili poprej omenjeni podatki glede zakopanega zaklada čisto napačni. Pozneje so celo dokazali, da so morski roparji, da bi se zavarovali napram morebitnemu izdajstvu lastnih tovarišev, spremenili tok potoku, ki je tekel le nekaj korakov proč od mesta, prikrivajočega globoko shranjene dragocenosti.

Anglež Campbell je bil vedno prepričan, da zaklad na Cocos-otočju ni plod človeške domišljije. Cenil ga je na okroglih 12 milijonov funtov šterlingov. On sam se je že mudil na otoku s spremljevalci. Neumorno so razkopavali zemljo štiri tedne. Veliko preglavic mu je delalo skalovje, katerega je rušil ter odstranjeval s pomočjo dinamita. Po trudapolnem ter brezuspešnem delu ga je napadla mrzlica. Moral se je vrniti

začrtali, ter še z večjo vnemo delati za napredek ljudske prosvete in bleginje!

*

Vurberg. Delovna skupina FKA vprizori v nedeljo dne 25. novembra, ob treh popoldne, v Zupnijskem domu pretresljiv verski misterij »Theophilus«. Farije zapojejo tudi več lepih pesmi, morda še zaigrajo kak kuplet, torej pridite! Vstopnina je razmeroma nizka.

Maribor. Dne 14. novembra popoldne smo izročili materi zemlji na mestnem pokopališču na Pobrežju truplo blagopokojnega gosp. Boštjana Ferka, ki je delal nad 50 let kot črkostavec in je bil zaposlen v Cirilovi tiskarni nad 43 let. Zadnja leta je užival zaslužen pokoj in je podlegel dne 12. novembra dopoldne pljučnici na svojem stanovanju. Pogreba so se udeležili poleg stanovskih tovarišev iz vseh mariborskih tiskarn še g. ravnatelj Cirilove tiskarne Fr. Hrastelj, monsignor J. Vreže, g. profesor dr. Josip Hohnjec in še več drugih odličnih gospodov iz Maribora, ki so poznali dobrega ter delavnega g. Ferka. Zalostinki mu je odpelo pevsko društvo »Grafika« in ob odprtem grobu se je poslovil od rajnega v izbranih besedah stanovski tovariš Blagemu g. Boštjanu ostani ohranjen časten spomin med vsemi, ki so ga poznali! Naj v miru počiva!

Študenti pri Mariboru. Tam po leti se je začelo nekaj gibati pri cerkvi sv. Jožefa. In v nekaterih listih se je javilo, da se namerava popraviti zvonik. Obenem se je prosilo cenj. občinstvo, naj kolikor more prispeva in pomaga za izvršitev, ker je cerkev revna. Radovedni boste vprašali, kaj je torej s popravilom in kako se je uporabil denar, ki so ga nekateri že darovali? Hvala Bogu in blagim dobrotnikom! Zvonik je dobro in temeljito popravljen od »pete do glave« zunaj, kar se tiče zidarskih in nekaj mizarjskih popravil, ki so bila najpotrebnejša. In kar je še lepše: stro-

St. Andraž pri Velenju. Ponovno vabimo vse domačine in sosede, da nas sigurno посетijo v nedeljo dne 25. novembra v Društvenem domu, kjer priredi Katoliško prosvetno društvo ljudsko igro v štirih dejanjih »Vaški b. pov«. Pred igro poje domači pevski zbor. Vstopnina znaša: sedeži 6, stojišča 4, za deco 2 Din. Ker je snov igre zajeta iz življenja našega kmečkega ljudstva, zato naj nikdo ne zamudi priti pogledat. Torej v nedeljo na veselo svidenje! Bog živi!

ški so vsi kriti! S tem pa še ni končano delo. Kdorkoli pozna notranjost cerkve sv. Jožefa, kako revna je, bo rad priznal nujnost, da se popravi, osnaži. Zato se prav lepo priporoča predstojništvo cerkve vsem Jožičam in Jožefom in sploh vsem častilcem sv. Jožefa, naj nas podpirajo še nadalje v tem popravilu prihodnje leto. Gospodje duhovniki naj ne vržejo v koš, ko dobe prošnjo in položnico v korist naše cerkve. Bog plačaj! Za dobrotnike se opravi vsaki teden ena sv. maša v tukajšnji cerkvi. — Predstojništvo cerkve sv. Jožefa v Studencih pri Mariboru.

Dravograd. Dne 14. novembra je umrl nagle smrti najstarejši član tuk. gasilnega društva g. Jakob Taller v 64. letu svoje starosti. Pred par dnevi je zbolel na pljučnici. Rajni je bil od rajnega viteškega kralja Aleksandra odlikovan za zasluge pri gasilnem društvu z zlato in srebrno kolajno. Bil je dober, miren mož, da ga je vse rado imelo, kar je tudi pokazal veličasten pogreb. Moški pevski zbor mu je pod vodstvom domačega organista g. Stegerja zapel ganljivo žalostinko. Naj počiva v miru! — Nov razred šole smo dobili. Nekdaj pred 30 leti je bila šola v sedanji mežnariji; zadnja leta se je razred uporabljal za zasebno stanovanje in sedaj so zopet naredili 6. razred. Tako imamo sedaj celo hišo lepo očiščeno in napolnjeno. Še nekaj! Novi g. kaplan je organiziral šolsko petje v cerkvi, ki se prav lepo razvija. Gospod organist vneto poučuje šolarje in se obeta čez nekaj časa lep uspeh.

Sv. Pankracij-Remšnik. Poletna sezona je minila, skupni izleti so prenehali, pa lepa jesen nam da priliko, da obiščemo našo izletno točko večkrat tudi sedaj. Naš Maribor je pač

najbolj zvest Sv. Pankraciju. Šole, društva in posamezni so lepo obiskovali letos našo izletno točko, četudi je bilo letos mnogo zaprek. Naše ljudstvo pa je veselo v teh žalostnih časih, da vsaj vidi, da ni popolnoma osamljeno, kakor bolnik, ki sameva, je vesel, da koga vidi in sliši. Sedaj pa poslušajte obmejno prošnjo! Da Pankracij pride do one veljave, katere je vreden v javnosti, se pripravljajo zidavne razglednega stolpa. Nekaj apna je že tam, kamenje se vozi in donaša. Prav lepo se je postavila naša šolska mladina. Kronika bode pričala stoletja potomcem, s kakim navdušenjem se dela za veljavo kraja in s tem države ob meji. Gospod šolski upravitelj je že dvakrat peljal večje šolarje tja in tudi sam pomagal nositi kamenje. Hvala in čast mu! Nanošenega kamenja je več kubičnih metrov. Naši kmetje so že dva dni vozili za roboto; tako hočejo pripomagati, ko denarja nimajo. K zadnji službi božji, ki je bila ta mesec pri Pankraciju, so tudi domačini prinesli nekaj kamenja. Tako se naproša, da vsak, ki je blage volje in to telesno zmore, prinese kamen in tako spopolnjuje ono grmado kamenja, ki je potrebna za zidavo. Skupno delo bo uspeh imelo ter rodilo čast in ponos našega naroda in domovini!

Podova pri Račah. Nova motorna brizgalna, ki si jo je nabavila gasilna četa v Podovi s štedljivostjo in požrtvovalnostjo, bo v nedeljo dne 25. novembra slovesno blagoslovljena popoldne ob dveh. Prijatelji gasilstva vlužno vabijeni na pomoč!

Spodnja Polskava. V nedeljo dne 25. t. m. priredi kmetijsko-gospodinjski tečaj v Spodnji Polskavi poučno razstavo v veliki dvorani občinske hiše. Ob tej priliki se vršijo strokovna predavanja in sicer ob 11. uri predpoldne in ob dveh popoldne. Vabijo se vse žene in dekleta, da obiščejo to razstavo. Ob treh se prične oficijelni zaključek tečaja, katerega se udeležijo starši gojenk in povabljeni predstavniki občasti. — Ker se bo vršil od 1. decembra t. l. dalje drugi tečaj v večjih prostorih, se bo sprejelo tudi večje število deklet. Zato naj se prigrasijo še ona dekleta, ki ga nameravajo obiskovati, ker je še nekaj prostih mest. Vse prijave sprejema Marica Rajšpova v Spodnji Polskavi, ki daje tudi vsa potrebna tozadevna pojasnila.

brez zlata in draguljev. Po preteku nekaj mesecev je sklenil, da bo stikal ponovno za zakladom ob morskimi obali, katero je doslej le površno pretril in pregledal.

Odposlana je bila na otok ponovna ekspedicija, koje vodstvo je prevzel kanadski polkovnik Leckie. Campbell bi naj zamenjal častnika nekoliko pozneje. Baš tedaj, ko bi se naj izvršila zamena, se je vršila na Floridi ob morskimi obali avtomobilska dirka, v kateri je šlo za svetovno slavo ali takozvani rekord. Campbell se ni mogel odločiti, da bi se odrekel dirki na račun ekspedicije. Bil je uverjen, da Kanadcu ne bo uspela najdba in bo itak potrebna še ena raziskovalna odprema.

Leckie in njegovi tovariši so se lotili dela z najnovejšimi tehničnimi pripomočki. Polkovnik se je pogajal več mesecev pred odhodom z vlado republike Costarica, koje last je Cocos-otočje. Slednjič se je vrhovna oblast omenjene ljudovlade vendarle odločila, da je odposlala s polkovnikom 9 vojakov, ki bi naj pazili na to, da dobi Costarica v slučaju najdbe zasiguran je delež na dragocenostih in zlatu.

Vsa oberstova prekopavanja zemlje ter preobračanja skal so bila zastonj. Po večmesečnem raziskovanju je moral priznati, da je kopal ter

iskal zaman tam, kjer je vršil isto brezplodno delo leta 1897 admiral Palliser.

Tretje poročilo, nanašajoč se na južnoameriški zgodovinski zaklad, se glasi:

Advokat Julij Torres iz južnoameriške republike Ecvador bi naj bil našel v indijanski vasi v gorovju Andov pravljivični zaklad starih Inkov, ki so prebivali v dobi odkritja Južne Amerike po Špancih v današnji državi Peru. (O zgodovinskem ozadju zlatega zaklada starih Inkov nekoliko pozneje.)

Da bi bila naša ekspedicija natančno poučena, kaj je vse znanega o posebnostih ter znamenitostih, ki obdajajo samotne Cocos-otoke, je dodala zgorajnim beležkam še popis pošastnih prikazni, katere so opazovali v tamkajšnji bližini.

Parnik »Castilian« je bil 12. decembra 1857 ob 6. uri zvečer sredi Atlantike ob zapadni afriški obali in blizu otoka Sv. Helene, zadnjega bivališča velikega Napoleona. Kapitan Harington v družbi častnikov Dawisa in Huitlerja je gledal na poveljniškem mostu otok, ko se je prikazala samo 20 metrov daleč sredi morja čudna pošast. Njen vrat je bil dolg vsaj 20 m in 100 m naokrog je bila voda namah temnorjva. Z daljnogledom

ljo. Ob vznožju stolpa visi pod posebno strelsko termometer z živim srebrom v podobni črke U. En trak toplomera je ozek, drugi širok. Ozka cev je v kontaktu s posebno električno pripravo, ki prižiga niz barvnih žarnic, tako da se opazovalcu zdi, kakor da srebro v cevi vstaja in pada. Ta toplomer sveti vsako noč do ene ure zjutraj.

Nekaj, kar ne vedo vsi: da ima Avstralija v kljub svoji razsežnosti prostora za največ 20 milijonov prebivalcev, ker je velik del avstralskega ozemlja neobjudljiv;

da so že stari Egipčani poznali in študirali sladkorno bolezen.

St. Peter pri Mariboru. Z združitvijo občin je bila tudi naša starodavna občina šentpeterska pridružena občini Košaki. Mnogo se pa zadnje čase razpravlja in piše o priključitvi okoliških občin k mestu Mariboru. Po enem predlogu bi pripadel tudi veliki del občine Košaki k Mariboru, in to brez št. Petra; po drugem načrtu pa tudi št. Peter. Ker se pri prvotni komasaciji občin ni oziralo na naše želje, naj bi se upoštevale vsaj sedaj. Ako se priključi večina občine Košaki Mariboru, se naj da bivši občini št. Peter zopet samostojnost, ker ima vse predpogoje zato. Občini št. Peter bi se naj le priključil del Meljskega hriba, ki že itak šolsko in cerkveno gravitira k št. Petru. Priključila bi se naj šentpeterski občini še eventuelno katastralna občina Grušova, ki spada šolsko in cerkveno k št. Petru in ker se velika večina Grušovčanov s tem ujema. Če bi pa se vstrajalo na tem, da se priključi tudi št. Peter Mariboru in bi predlog bil osvojen, se tudi ne protivimo, a le pod pogojem, če se to izvrši brez vsake kakršne si hodi večje ali nove obremenitve šentpeterskih občanov, to je da se inkorporacija izvrši brez povišanja dajatev, ker dobrine, ki bi jih imeli šentpeterčani od Maribora, bi bile za dolgo vrsto let za nas prav malenkostne. Seveda nam je veliko ljubše, če se uresniči naš prvotni predlog. Vsekakor pa odklanjamo vsako drugo rešitev ali morebitno združitve št. Petra s katerokoli drugo občino.

Št. Peter pri Mariboru. Opozarjamo na cesto od cerkve proti Hrenci in pa na sedanjo cestno zvezo od okrajne ceste proti Nebovi in Metavi, kjer je le vsled popustljivosti oskrbništvava veleposestva grofice Eltz omogočena vožnja iz Nebove in Metave na okrajno cesto. Pristojne činitelje vlijudno vabimo, da si te ceste pogledajo! — Nekje smo čitali o obveznem fotografiranju in da je županstvo v Kamniku pozvalo vse občinske odbornike, naj se pridejo fotografirati itd. Tudi občinski očetje občine Košaki so se hodili fotografirati prejšno nedeljo. No ja, bo vsaj lep spomin na osem občinskih odbornikov iz št. Petra. — Bratovščina jeruzalemskega osla je napravila precej pregliavje in jeze tistim bogaboječnejšem, ki iz same pcniznosti raje postajajo zunaj cerkve. Ni jim tudi jasno, odkod izvira ime te bratovščine. Naj jim bo pa to tem potom pojas-

njeno. Judje so imeli navado, da so iz oddaljenejših krajev prihajali na osliih v tempelj. Osle so kajpada pustili pripete ali kar prosto zunaj tempelja, sami a so šli v tempelj, da so opravili svoje bogoslužje. Zdaj bo torej znan pomen te čudne bratovščine. Torej se člani bratovščine jeruzalemskega osla nikakor ne morejo primerjati z judi, ki so bili vsekakor bolj verni, ker so šli v tempelj, dočim so njihovi osli ostali zunaj.

Št. Peter pri Mariboru. Pretekli ponedeljek sta slovesno obhajala v župni cerkvi svojo zlatoporočno Seneker Alojz in Ivana, viničarja iz Vodol. Zlatoporočena sta še za svoja leta čila in zdrava, saj že ima zlati ženin 85 let, njegova družica pa je za 10 let mlajša. Poročena sta bila pred 50 leti in sicer dne 23. februarja 1884 pri Spodnji Sv. Kungoti. Ženin je rodom od Spodnje Sv. Kungote, nevesta pa iz Svečine. Daj Bog, da zlatoporočena preživita jesen svojega življenja v sreči in zadovoljnosti in da bi jima ničesar ne manjkalo, kar rabita za dušo in telo.

Zlatoličje na Dravskem polju. V nedeljo dne 11. novembra je zapregel posestniški sin konje, da gre na polje po neki pridelek. Ko je krenil konje iz dvorišča na državno cesto, se mu je voz prevrnil z njim vred in s pomagačem, ki je imel fantka s seboj. Fantek se je pobil, voznik in pomagač sta ostala nepoškodovana.

Sv. Tomaž pri Ormožu. V soboto dne 10. t. m. smo tomaževski farani sprejeli novega župnika Franca Magdiča. Muhasto jesensko vreme nam je naklenilo prav lep dan. Naše verno ljudstvo se je polnoštevilno udeležilo sprejema, da izkaže čast onemu, ki prihaja v Gospodovem imenu v Njegov vinograd delovat v dušno korist njemu izročeni faranov. 56 kolesark in kolesarjev mu je prihitelo naproti do železniške postaje. Pisanemu sprevedu se je na farni meji po pozdravu pridružil 28 konjenikov. Kakor bi prihajala pomlad v deželo, se je zdelo, toliko cvetja, slavočlovkov, zastav in zastavic je bilo. Pri cerkvi, ki je bila, kakor tudi župnišče, vsa okrašena z zelenjem in jesenskim cvetjem, je pozdravil g. župnika g. kaplan, šolski upravitelj, ključar, zastiopniki: ženske, deklishe, fantovske Marijine družbe, občine itd. Po zahvali novega g. župnika je bila v cerkvi zahvala in priporočilo Onemu, ki vodi vsa naša dela in naša po-

Pri hemoroidalni bolezni, zagatenju, natrganih črevah, abscesih, sečnem pritisku, odebelelih jetrih, bolečinah v križu, tesnobi v prsih, hudem srčnem utripanju, napadih omotice prinaša uporaba naravne »Franz Josefove« grenčice vedno prijetno olajšanje, često tudi popolno ozdravljenje. Strokovni zdravniki za notranje bolezni svetujejo v mnogih primerih, da naj pijejo taki bolniki vsak dan zjutraj in zvečer pol čaše »Franz Josefove« vode. »Franz Josefova« voda se dobi v vseh lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

ta, in ki naj blagoslovi delovanje novega pastirja v teh težkih časih, da bodo vsa naša dejanja usmerjena edino le k Bogu, večni Lepoti in Resnici!

Strigova pri Ljutomeru. V nedeljo dne 11. novembra se je poročil mladenič Janez Bogdan s Franciško Kovačič. Bil je dober mladenič, zvest katoličan in predsednik »Križarskega bratstva«. Želimo obema obilno božjega blagoslova. — Jesensko delo smo že opravili, razen stelje, ki je vsled trajnega deževja ni mogoče spraviti. Tudi pri nas se kmetje pritožujejo čez denarno krizo, ki tudi nam ne prizanaša. Tisto malo poljskih pridelkov, ki smo jih pridelali, ni mogoče v denar spraviti, al pa zelo poceni; za vino, ki ga je zelo malo, pa je izvrstna kapljica, nam ponujajo samo 4—5 Din. Kmet se vpraša, kje naj vzame denar za davke, obutev in obleko na zimo. — God sv. Martina smo tudi mi z manjšimi slavnostmi proslavili. Med rano sv. mašo je izvajal lepe pesmi naš domači pevski zbor. Posebno pozornost vernikov vzbuja s svojim globokim basom gospod Martin Klovar, po domače Pukač, prejšnji cerkveni ključar in cerkvenik, ki je zadnji čas pristopil k pevskemu zboru in ga često vidimo med našimi cerkvenimi pevci na koru.

Svetinje pri Ormožu. Z žalostnimi zvoki so zvonovi v nedeljo dne 11. novembra naznanili smrt članice Marijine družbe Alojzije Lenarčič, ki je umrla v starosti 62 let. Leto dni je bolehalo, da ni mogla več opravljati dela pri svoji sestri, ki ga je bila vajena. Ljubila je njene otroke in za vse lepo skrbelo. V boleznih je bila previdena, a ko je nekoliko okrevala, je šla pogostokrat k sv. obhajilu. Marijina družba jo je prav lepo spravila v spremstvu

Lepe tiskovine

za trgovce, obrtnike, urade, kakor tudi večbarvne razglednice, barvotiske in druge v svojo stroko spadajoče tiskovine v latinici in cirilici

izvršuje

hitro, solidno in po najnižjih cenah

Tiskarna sv. Cirila

v Mariboru

Koroška c. 5

Cekov. račun št. 10.602

Telefon interurb. št. 2115

so ugotovili mornarji, da izpreminjajo barvo vode pod morsko gladino vidni udi živali. Tako je bila torej velika. Plula je počasi proti obali. Merila je vsaj 300 do 400 čevljev, imela je temnorjav hrbet in vrat ter rumenkastobel hrbet. Pozneje je dodal kapitan Harington 16. febr. 1858 angleškemu listu »Times« v posebnem pismu tole: »Kljub dvomom znanstvenikov sem prepričan neomajno, da bivajo v oceanski globini nepoznana strašila. Kot izkušen mornar ne bi nikoli zamenjal onega nestvara s kako drugo živaljo. Saj smo ga opazovali prav blizu in pomota je izključena na daljavo 20 metrov. Mislim, da so te živali jako redke in se prikažejo le malokdaj na površju.«

Kapitan Drawer, poveljnik »Pauline«, je bil dne 8. julija 1875 blizu rtiča San Roc na brazilski obali, ko je zagledal tri velike kite. Najbolj čudno pa je bilo, da se je ovijalo krog enega kita velikansko strašilo v obliki kače z rjavim hrbtom, belim trebuhom, orjaško glavo, vrat in gornji život so merili vsaj 40 čevljev. Celih 15 minut je tiščala zver kita v velikanskih šapah in ga tresla kakor hruško, potem ga je potegnila pod vodo. Najbolj čudno pa je bilo ponovno srečanje teden pozneje, dne 13. julija. Tedaj je drvela pošast naravnost proti ladji z visoko dvignjenim, do 30 m dolgim gornjim životom. Zdelo se je, da

hoče napasti ladjo. Moštvo je že pripravilo orožje. Toda pošast je zginila pod vodo, predno se je približala naši ladji.

O morskih pošastih navedeno* se bo zdelo čitateljem bajka in plod bujne domišljije. L. 1933 so se pojavila po časopisju na celem svetu poročila o velikanski pošastni prikazni, ki se je prikazala nekaterim iz globin jezera Loch Ness na Angleškem. V očigled omenjenemu poročilu so vreli tisoči in tisoči iz Angleške in iz vseh delov sveta k lohneškemu jezeru, da bi čuli kaj več o strašnem zmaju, ali bi bili celo deležni njegovega srečanja. Očividci so trdili, da stopi včasih pošast na kopno in hodi okrog. Odkrili so odtise zmajevih šap in učenjak ter strokovnjak jih je premeril in fotografiral. En del učenega sveta je bil za to, da je mogoča taka prikazen; drugi je izključeval predpotopne živalske orjake v današnji dobi. Se ni prav potihnila zadeva z lohneškim strašilom, že se je zgodilo meseca februarja 1934 ob francoski obali nekaj, kar je prepričalo celi svet, da hrani morsko dno živalske prikazni, ki so bile doslej znanstvenemu svetu uganke in povsem nepoznane.

* Pripomba pisatelja iz dejstev najnovejšega časa